

Literární a vlastivědný čtvrtletník Jevíčského zpravodaje

INICIÁLY / I / MMXIX

Ročník 5 / LEDEN

2019 / Rok římsko-germánských válek na Malé Hané / 2019

Lectori benevolò, laskavì čtenáři Iniciál,

uhnětené těsto staronového osazenstva jevíčského rathausu nás po podzimních obecních volbách lehce ponouklo a připomenulo, že s každým restartem mohou nakynout i nové příležitosti. Důležité je nezaspat. A jaké to tedy jsou pobídky v našem případě, z optiky literární a vlastivědné? Nu za odpovědí na tuto otázku netřeba chodit do hloubi lesů. Stačí dojít na ulici Římských legií v Jevíčku, pozorně si prostudovat oba informační panely, poměřit si chodidlo se šlépějí římského legionáře a nakonec překročit příkop tábora římského pochodového vojska. To se na Malé Hané ve druhé polovině 2. století "dočasně" utábořilo, aby naše drahocenné území spravovalo a zároveň bránilo nejzazší hranici římského impéria před germánskými kmeny, které zde tehdy žily nebo tuhle zemi alespoň brázdily. Bylo tomu za časů vlády císaře Marca Aurelia, jemuž patří přívlástek filosof na trůně. „Neblouzni o státě Platónově, nýbrž spokoj se i s nejmenším krůčkem vpřed a nepokládej ani tento úspěch za nevýznamný!" pravil tento nesmrtelný myslitel. A proto ani my neblouzněme a budme rádi za to, oč se můžeme opřít nebo od čeho se smíme alespoň odrážet.

Naše současnost je plna všelikých zpochybňování. Co jest psáno, již nebývá pokaždé až tak dáno, a co bylo v minulosti objeveno a patřilo k milníkům naší identity, bývá čím dál častěji cupováno a považováno třeba za dobově účelový dokument. Jako by již nic nemělo mít svoji platnost a váhu. Zatracována bývá v našem případě nejen listina krále Václava I. z roku 1249, v níž se nachází patrně nejstarší zmínka o našem městě, ale nakonec je tu a tam napadána sama korunovace Jevíčka na město královské v roce 1258, jejíž sedmsetšedesátileté výročí jsme vloni spojili s oslavou výročí 100 let vzniku naší republiky.

Rubem důkazných pravd a hmatatelné minulosti bývají bludy vyřelé z bezedných kráterů lidské fantazie. Člověk s nimi nejspíš přicházel od počátku věků a jinak tomu zdá se nebude ani v budoucnu. Tajemství smyslu života, jež nás přesahuje, si potřebujeme stůj co stůj nějak vysvětlit. Pokud nejsme úplně marniví, potřebujeme přeci něčemu věřit a z neznáma do neznáma toužíme přejít smysluplně. Nicméně ne všechny cesty vyšlapané v naší dějinné paměti nás k dobrému přivádějí. Bloudění a tragických konců bylo prokazatelně přešršel, a to obvykle na světle božím. Namnoze dokonce z vůle Bohu připisované! Když se semotam zastydíme za nevycválané děti, můžeme jistě pochopit mnohé. Dokonalý je pouze blbec.

Kterak přemýšleli 'barbarští' Markomané a nakolik se jejich obyčej odlišovaly od kultury římských správců našeho území v druhé půli 2. století, by nám neprozradil ani objev malohanáckého svatého grálu. Nicméně zpochybňovat to, nač si můžeme sáhnout, kupříkladu na lidskými příběhy opředený bronzový knoflík z římské vojenské cibulovité spony, torza římské keramiky terra sigillata a mnohé další, již ovšem nelze. Krajina není vypočítavá ani zjištná. Je naší společnou matkou, tudíž to s námi myslí zákonitě dobře, a když nám tu a tam něco poodhalí a našeptá, nehledí nás obalamutit, nýbrž nám tímto rozžíná lampičku, abychom ve chvílích zatmění fatálně nezbloudili.

Držme se tedy toho, co nám odkrývá ona. Věřme především jí. A nezpochybňujme geomorfologicky ani nijak jinak křížovatku malohanáckých dějin.

Po několikaletém usilovném snažení populárního českého archeologa doc. PhDr. Eduarda Droberjara, Ph.D., prof. nadzw. UO a stipendisty

nadace Alexandra von Humboldta Johannes-Gutenbergovy univerzity v německé Mohuči, k jehož výsadním zaměřením patří migrace barbarů mezi Labem a Dunajem, byly před třemi lety v Jevíčku při odkrývce zeminy ve stavební lokalitě a následném záchranném výzkumu archeologů Regionálního muzea v Litomyšli odhaleny pozůstatky římského pochodového tábora. Tento objev potvrdil Droberjarovy předešlé teze o dosud ne zcela doceněném významu kulturní krajiny Malé Hané v národní dějinné paměti, jež vědec akcentoval již v roce 2012 na konferenci Malá Haná - Paměť kulturní krajiny.

Římané v půli druhého století spravovali a bránili zejména úrodné a vlidné Podýjí a Podunají, nu a nyní je zřejmé, že vedle opulentní

velkohanácké nížiny, o čemž svědčí naleziště římských táborů v Hulíně a Neředíně u Olomouce, měli Římané pod kontrolou též Boskovicou brázdou s její nejzazší destinací Malou Hanou. A právě zde, na úpatí hřebečských výběžků jsou též stopy Germánů pozdního starověku velmi hmatatelné. Vlastně v blízkém okolí tolik nechalné hranice, jež ve svém konci v letech 1936 - 1945 rozdělávala naši zemi na území patřící k Velkoněmecké říši (Großdeutsches Reich) a území autonomního Protektorátu Čechy a Morava (Protektorat Böhmen und Mähren). Inu, jak náznakové, což? Nebo toliko náhodné? Nicméně na tyto otázky: k jak silnému snížení intenzity germánského osídlení našich zemí došlo v historii inkriminované první polovině 6. století skutečně, a zдалipak i sousední lesnaté a kopcovité Hřebečko většina germánského obyvatelstva opustila, nebo zdali tu v omezeném množství přece jen jacísi Germáni vždy tiše přebývali a teprve až německá kolonizace českého pohraničí, která započala na sklonku 12. století, je neprobudila a neobrodila, na to se ptejme těch nejpopulárnějších. V Jevíčku již etablovaného a výše představeného docenta Eduarda Droberjara, dále Mgr. Balázse Komoróczyho, Ph.D., vedoucího Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů Archeologického ústavu AV ČR, archeoložek Mgr. Jany Němcové z Regionálního muzea v Litomyšli a Mgr. Zuzany Jarůškové z Muzea regionu Boskovicka a mnohých dalších. Ba začněme třeba tím, kterak asi vypadala ona koexistence Germánů a Římanů na Malé Hané v půli druhého století. Tož se hanácké naděchnime ... a vykročme tím nejmenším krůčkem Marca Aurelia vstříc Roku římsko-germánských válek na Malé Hané! Ex humo homo.

Ruda B. Beran

Salve, Římané, vítejte zpátky na Malé Hané!

nením množství přece jen jacísi Germáni vždy tiše přebývali a teprve až německá kolonizace českého pohraničí, která započala na sklonku 12. století, je neprobudila a neobrodila, na to se ptejme těch nejpopulárnějších. V Jevíčku již etablovaného a výše představeného docenta Eduarda Droberjara, dále Mgr. Balázse Komoróczyho, Ph.D., vedoucího Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů Archeologického ústavu AV ČR, archeoložek Mgr. Jany Němcové z Regionálního muzea v Litomyšli a Mgr. Zuzany Jarůškové z Muzea regionu Boskovicka a mnohých dalších. Ba začněme třeba tím, kterak asi vypadala ona koexistence Germánů a Římanů na Malé Hané v půli druhého století. Tož se hanácké naděchnime ... a vykročme tím nejmenším krůčkem Marca Aurelia vstříc Roku římsko-germánských válek na Malé Hané! Ex humo homo.

Smutný sonet o mužském přechodu

Rodan Geriš

Cipísek ztratil klobouček a marně ho po lese shání.
Rumcajs zapálil palouček, to z fajfky, ze které bání.

Manka má špinavou suknicí, je z ní teď pěkná šmudla.
Na zámku ucpali studnici, knížepán nakopl pudla.

Řáholec blíž se Mordoru,
stojí to za starou bačkoru.
Zoufale shlížíme k Jičinu!

Opilý Česilko v kašně
zpívá si špatně až strašně.
Stojí to za starou pipinu.

Římané a Germáni na Malé Hané

Balázs Komoróczy

Nastávající rok 2019 bude jistě pro každého z nás v něčem výjimečným, ať již v rovině osobní či pracovní. Společně sdílenou výjimečnost a specifičnost mu můžeme dodat i tím, že budeme více než kdy jindy intenzivně připomínat některé historické události, příběhy a osobnosti, že si připomeneme něco z našeho společného historického a kulturního dědictví, co nás dokáže i dnes obohatit, dokáže i našim dnešním fyzickým i duchovním prožitkům dodat obohacující rozměr. Nedávně i dodnes probíhající archeologické výzkumy na území Jevíčka, na nichž se největší měrou podílejí Eduard Droberjar z Univerzity Hradec Králové a Jana Němcová z Regionálního muzea v Litomyšli, výrazně přispěly k uvědomění si historických hodnot, které v sobě malebná krajina Malé Hané uchovává. Jsou to právě hluboké kořeny regionu jakožto domova nejrůznějších lidských komunit a scény často i velmi významných historických událostí. Město Jevíčko, jeho kulturní instituce a různé muzejní či výzkumné organizace v širším regionu se rozhodly tento rok věnovat vzpomínkám na dobu, kdy se zde výrazně střetly dvě entity, z nichž vyrůstá naše současná evropská civilizace - Římská říše a Germáni. V následujících řádcích se pokusíme nastínit základní historický obraz dějů, které bychom rádi nejrůznějšími formami v letošním roce připomínali.

Evropa v prvních staletích našeho letopočtu, v éře, kterou nazýváme dobou římskou, byla rozdělena na dvě hlavní mocensko-politické a kulturní sféry. Dominantním státním útvarem byl nejmocnější starověký stát *Imperium Romanum*, Římská říše, jehož hranice byly dělicí linií mezi dvěma kulturně, ekonomicky a politicky rozdílnými světy. Dělicí čarou mezi těmito světy byla v kontinentální Evropě zhruba linie řek Dunaje a Rýna. Na jedné straně stála vyspělá římská civilizace s bohatými provinciemi, městskými samosprávami, kvalitními silnicemi, výkonnou a rozvinutou ekonomikou, a v neposlední řadě s početným, výborně vycvičeným a téměř neporazitelným profesionálním vojskem. Za jejími hranicemi žily různé velké populace převážně germánského, ale také keltského, sarmatského nebo dáckého původu. Římané je souhrnně a lehce přezíravě označovali za barbary. Barbarské komunity se zpočátku nacházely v značně roztržitém a nestabilním kmenovém uspořádání, často mezi sebou vedly spory a v jejich čele stáli náčelníci, jejichž postavení se opíralo především o loajální vrstvu bojovníků-druziníků a o jejich schopnost zabezpečovat pro svůj lid hmotné statky často získávané ve formě kořisti či darů. Materiální kultura, náboženské představy, ekonomika a veškeré životní podmínky Germánů se tedy od poměrů v Římské říši značně lišily. Kmeny, které žily v relativní blízkosti mocného římského státu, byly samozřejmě v určitých aspektech omezovány ve svobodě svého jednání. Římané se snažili politickými, ekonomickými i vojenskými nástroji zasahovat do jejich vnitropolitických poměrů, především proto, aby si zajistili jejich loajalitu a tím i stabilitu na svých hranicích. A za tuto loajalitu často byli ochotni i platit různými, pro Germány atraktivními komoditami. Umožnili jim obchodovat s provinciemi a tu a tam

kmenové náčelníky odměnili luxusními předměty, stříbrem i zlatem. Archeologové dnes předpokládají, že se na území Moravy nacházela jižní větev kmene Markomanů z kmenového svazu Svěbů, která se sem postupně přesunula v průběhu 1. století n. l. z České kotliny a osídlila přitom i geograficky a kulturně související oblasti Dolního Rakouska severně od Dunaje a území dnešního Slovenska západně od Malých Karpat (východně od nich se nacházela sídla příbuzného kmene Kvádů). Toto území přímo sousedilo podél hranic na Dunaji s příhraničními provinciemi impéria, Noricem a Horní Pannonií. Do poloviny 2. století n. l. panovaly na Dunaji mezi Germány a Římskou říší převážně mírové vztahy. V severních oblastech Evropy však docházelo k významným politickým změnám a přesunům germánských kmenů, které vyústily za vlády císaře Marca Aurelia v rozsáhlý střet - tzv. markomanské války (166-180 n. l.).

Počátek markomanských válek probíhal ve znamení římské defenzivy vůči pustošivým barbarským vpádům, které se v letech 166-171 dotkly prakticky všech podunajských provincií. Germánští útočníci dokonce pronikli až do severní Itálie, což se nestalo již více než 200 let. V té době současně oslabila císařské vojsko epidemie, přivlečená vojáky z východní části impéria. Kritickou situaci se Římanům podařilo zvrátit teprve v roce 171, kdy byli barbarští bojovníci vytlačeni za Dunaj. Císař si následně zřídil hlavní stan v táboře Carnuntum na Dunaji, odkud zahájil v roce 172 válečné operace na germánském území. V letech 172-175 se odehrála první ofenzivní fáze markomanských válek. Prvotní nápor byl veden proti Markomanům, další těžké boje s Kvádů a Sarmaty se protáhly až do léta 175. V dubnu téhož roku vypuklo povstání v Sýrii (která byla v té době také římskou provincií), což přimělo císaře k rychlému přesunu vojsk,

k přerušení operací ve středním Podunají a k uzavření mírových dohod s barbarskými kmeny. Druhá etapa markomanských válek propukla v roce 177 a většina bojů se znovu odehrála na germánském území severně od Dunaje. Kvůli závažnosti situace na bojišti byla od počátku roku 178 znovu nezbytná osobní přítomnost císaře Marca Aurelia a jeho syna Commoda. V tomto roce římská armáda zahájila mohutnou invazi na území Markomanů a Kvádů. Podle slov antického dějepisce Cassia Dio- na se zde v zimě 179/180 nacházelo okupační vojsko o síle 40 tisíc mužů. Životopis Marca Aurelia uvádí: „Po tři léta vedl válku s Markomany, Hermundury, Sarmaty, jakož i s Kvádů, a kdyby žil o jeden rok déle, učinil by z nich provincie...“. Také archeologické prameny naznačují, že se císař přinejmenším v závěrečné fázi válek chystal zřídít na barbarské půdě novou provincii. Ta se v případě markomanského území v Dolním Rakousku a na Moravě měla nazývat Marcomannia. 17. března 180 ovšem Marcus Aurelius umírá a jeho nástupce Commodus ještě v témže roce ustoupil od ofenzivní politiky svého otce, stáhl vojenské jednotky z barbarských oblastí a s většinou hlavních protivníků Říma uzavřel mírové dohody.

Postupně objevování stop římského

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D., vedoucí Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů Archeologického ústavu AV ČR

vojska dnes již umožňuje poměrně přesné pochopení plošného rozsahu a intenzity římského zásahu, a také strategii velitelů císaře Marca Aurelia. Nejvýznamnějším římským opěrným bodem byla opevněná báze na Hradisku u Mušova, na území dnešních Pasohlávek. Z této strategicky výhodné polohy bylo možné kontrolovat a ovládat jak křižovatkou říčních a suchozemských cest při soutoku Jihlavy se Svatkou a Svatky s Dyjí, tak i Markomany hustě osídlené ploché terasy podél nich. Pevnost na Hradisku poskytovala zázemí pro ústřední „okupační správu“, sloužila nejen pro koordinaci vojenských jednotek, ale i pro logistickou podporu (řemeslné dílny, sklady zásob a podobně), pro péči o zraněné a snad i pro ubytování mimořádně významných osob, třeba i z nejbližšího okruhu císaře Marca Aurelia.

V současnosti je také známo 25 „polních táborů“ římského vojska, které byly objeveny na 15 lokalitách ať již leteckým snímkováním nebo v průběhu záchranných archeologických výzkumů. A právě jeden takový tábor, dokonce ten nejseverněji položený, byl v roce 2016 objeven v Jevíčku.

V „polních táborech“ byly v závislosti na jejich velikosti rozmístěny větší či menší vojenské jednotky. Opevněny byly příkopem a hlinitým valem. Zdá se, že jejich vnitřní zástavba byla tvořena pouze stany a provizorními přístřešky. Mnoho z nich dosahuje překvapivě velkých rozměrů, až 50 hektarů, a mohlo v nich být umístěno vojsko o síle přesahující počet 10.000 mužů. Jiné jsou naopak svojí rozlohou velmi malé a sloužily pro ubytování menší taktické jednotky nebo jako chráněná kotviště a překladiště zásob. Kontrola obyvatelstva, které nebylo vůči okupační armádě vždy přátelsky nakloněno, byla jedním z úkolů vojenských jednotek těchto táborů. Neméně důležitý byl

Podrážka vojáka X. římské legie zvěčněná na římské cihle, naleziště Mušov

ovšem i dozor nad hlavními trasami komunikací, včetně brodu a míst vhodných pro kotvení, jejichž bezpečné ovládnutí bylo nezbytné pro rychlé přesuny vojáků a zásob v rámci válečných operací.

Největší koncentrace „polních táborů“ na Moravě byla zjištěna v okolí Hradiska u Mušova. Jejich posádky zřejmě chránily přístupové cesty k ústřední okupační bázi, nebo se shromáždily na počátku válečných výprav vedených směrem na sever a severovýchod. Další tábory budovala římská armáda v místech s největší koncentrací germánských sídlišť, jako jsou například střední tok Dyje, jižní část Brněnské kotliny nebo dolní tok Moravy na rakousko-slovenském pomezí. Další tábory - v Olomouci, Hulíně-Pravčicích nebo v Jevíčku - byly nejspíš určeny posádkám, jejichž úkolem byla kontrola přístupových cest do moravské sídelní enklávy ze strany Germánů žijících v České kotlině či ve Slezsku.

Město Jevíčko je přirozeným centrem regionu Malé Hané, který ze severu zakončuje Boskovická brázda, představující jeden z nemnoha vstupních koridorů do centrální germánské sídelní oblasti doby římské na jihu Moravy. V tomto koridoru se Germáni usazovali již od přelomu letopočtu a podle svědectví četných archeologických nálezů udržovali intenzivní kontakty nejen s dalšími Markomany osídlenými územími a s Římskou říší, ale také se severovýchodními germánskými oblastmi tzv. przeworské a wielbarské kultury na území dnešního Polska. Region se tedy nachází na vnější periférii markomanské sídelní

zóny, je to jakýsi hraniční prostor, odkud vedly také cesty ke Germánům usazeným v České kotlině. Je tedy logické, že v rámci okupace markomanského území byla kontrola tohoto regionu pro Římany velmi důležitá. Poloha tábora v Jevíčku umožnila vizuální kontrolu širšího okolí, římská posádka tak mohla účinně bránit jak vstupu do okupované sídelní komory, tak i případné snaze o únik zdejších obyvatel mimo kontrolované území. Tábor v Jevíčku lze tedy s jistotou nadsázkou nazvat hraniční pevností Římany okupovaného území, představoval tudíž, byť jen na krátkou chvíli a symbolicky, nejdlehlší součást slavné Římské říše.

Pílbice římského legionáře

Setkání s osobností

Náš jazyk je z minulosti vybaven různými pořekadly, pranostikami a přirovnáními. Tak i v tomto článku bych mohla připomenout jedno: *Dříve se sejde hora s horou nežli člověk s člověkem.*

V mém případě je tomu ale jinak. Po dlouhých osmi letech jsem se opět setkala s **emeritním profesorem Vítem Bubeníkem**, který dlouhodobě, a zdá se, že i natrvalo, žije v Kanadě. Nicméně mám za to, že i přes tu dálku je stále alespoň částečně Jevíčákem.

Mohu se přiznat, na setkání s ním jsem se těšila. Pobyt manželů Bubeníkových byl sice krátký, jejich program nabitý, ale přesto si profesor udělal čas na mnohá setkání. Navštívil ředitele Základní školy, Městskou knihovnu, faru i Městské muzeum. Jeho návštěvy byly tak trochu laděny pracovně a účelně - řešil umístění knih z bohaté rodinné knihovny ze stávajícího domu do jiných zařízení.

Nevím, které tituly knih si která instituce vybrala, ale pro muzeum byly získány výtisky starých učebnic, několik hebrejsky psaných knih (hebrejská bible používaná u soudu při přísaze projednávaného židovského občana), latinsky psaná *Philosophia* z let 1774 - 5, *Archaeologia* z roku 1805 a další. Tím se muzejní knihovna opět obohatila o knihy, které by časem zapadly v zapomnění nebo v horším případě by byly zlikvidovány. Tak v muzeu budou k dispozici třeba k studijnímu či vědeckému bádání.

Kromě toho, že příjemné setkání a povídání s paní Marcelou a profesorem Vítem na rozličná témata a vzpomínání na uplynulá léta se protáhlo na pár hodin, získala jsem i podklady k dalšímu článku o místních osobnostech. Tou osobností bude středoškolský profesor Oldřich Bubeník - otec nynějšího emeritního profesora Víta Bubeníka. Věřím, že toto setkání nebylo poslední.

Mgr. Helena Ulčová

Náš profesor Antonín Dvořák

Vážené čtenáři, mám jednu otázku. Vzpomínáte rádi na svá učňovská nebo středoškolská léta? Já docela ano. Okolí vás už nepovažovalo za děti a k dospělosti vám právě chyběly ty tři či čtyři roky zakončené vyučením či maturitou.

I když jsem studovala školu s označením SVVŠ, jednalo se vždy o zdejší původně reálné gymnázium. Doba druhé poloviny šedesátých let nebyla tak příznivá pro studium, ale o to větší štěstí jsme měli na učitelství. Možná vám ta jména již nic neřeknou, ale přesto se o některých zmíním. Jednalo se o následující profesory: manžele Binkovy, Štěpána Hocha, Leo Ondru, Oldřicha Budeníka a další. Pro nás byl nejdůležitější náš nezapomenutelný profesor Antonín Dvořák - náš třídní učitel. Kdo ho znal, jistě si vzpomene na jeho vzrostlou, vždy vzpřímenou postavu, která si rázným krokem vykračovala nejen v prostorách školy. Žádný žákovský „prohřešek“ či nevinná klukovina mu neunikla, ani při učitelském dozoru na chodbách v době přestávky.

Profesor Antonín Dvořák v naší třídě, která zahájila svou středoškolskou cestu ve školním roce 1964 - 65, nás zpočátku vyučoval matematiku, chemii (obávané to předměty) a biologii.

Byl autoritou. Budil respekt. Měl svůj osobitý styl výuky i přístup ke studentům. Existovalo několik průpovědek, které používal. Například po vstupu do třídy založil ruce na prsa a otázel se: „Kolik je hodin, zapomněl jsem si hodinky na klavíru v modrém pokoji.“ Nebo pokud jsme byli příliš neukáznění, tak nás nazýval „svoločii“; často jeho příchod do třídy ohlašovalo cinkání svazku klíčů. Zajistě by i další dřívější studenti našli zapomenuté a v hloubi myslí zasunuté střípky vzpomínek na podobné drobnosti jeho projevu.

První naše třída byla v přízemí vedle tehdejší fyzikální posluchárny, ale další léta jsme trávili ve třídě vedle chemického kabinetu - právě to domény našeho profesora. Nevím, jak kdo, ale v době mých studií jsme nevěděli nic o soukromém životě našich profesorů nebo jejich případných zájmech, bývalo to tabu.

Pokud jsem chtěla trochu poodhrnout roušku soukromého života profesora Antonína Dvořáka pro tento článek, musela jsem se obrátit na ty, kteří mu byli nejbližší. Oslovila jsem jeho nejmladšího syna Vladimíra a ten mi ochotně vyhověl a zásadní informace mi poskytl. Profesor Dvořák se narodil v roce 1913 ve Šlapanicích u Brna. Svou učitelskou dráhu po absolvování brněnského učitelství ústavu za-

hájil v roce 1935 v malotřídní škole v Tetčicích. Jak už to bývalo zvykem, byli učitelé umísťováni dle potřeby do různých působišť.

S novou rodinou a otcem manželky se stěhuje před válkou do dalšího učitelství působiště - Bosonoh u Brna. V průběhu války byl potom totálně nasazený v Adamovských strojárnách. Po válce si doplňuje vzdělání na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně, v oboru chemie a biologie. V letech 1948 - 51 působí již na zdejší gymnáziu.

Následující léta, jak je známo, opět nepřála lidem s takzvaně jinými postoji a názory. Tak i profesor Dvořák je v rámci akce „intelligence do výroby“ přesunut na 3 roky do dolů v Ostravě a následně na 2 roky na důl Anna v Březinách.

V roce 1956 se vrací na jevíčské gymnázium a působí zde až do svého odchodu do důchodu.

Veškeré životní radosti i starosti s manželem Antonínem sdílí i jeho manželka paní Růžena. Z výčtu výše uvedených životních peripetií pana profesora je patrné, že ani ona neměla lehký život. Vychovávala tři syny, zajišťovala rodinné zázemí a přitom i pracovala. Nejprve vypomáhala v zemědělství a později pracovala ve školní kuchyni.

Výčet informací o profesorovi Dvořákovi by nebyl úplný, pokud bychom nevzpomněli na jeho dlouholetou činnost v roli sbormistra pěveckého tělesa Ctibor. Tento sbor měl dlouhou historii. Pod vedením profesora Dvořáka se plně rozvinul a přinášel radost nejen místním příznivcům. Sbor se účastnil i mnoha pěveckých soutěží podobných těles. Tolik z jeho činnosti na veřejné kulturní scéně.

Ve svém soukromém životě preferoval toulky po slovenských horách (Roháče, Nízké Tatry, Vysoké Tatry, později Velká a Malá Fatra a moravské Beskydy). Nebyla mu ani cizí práce na zahrádce, kde pěstoval zeleninu.

V roce 1979 se s manželkou přestěhoval do Kroměříže za částí své rodiny, kde v roce 1986 zemřel.

Věřím, že mnoho studentů, kteří se s profesorem na svých studiích na jevíčském gymnáziu setkali a mnoho těch, kteří působili pod jeho taktovkou ve Ctiboru, rádi věnují pár vzpomínek památce tohoto charismatického středoškolského profesora.

Poděkování náleží panu magistru Vladimíru Dvořákovi za poskytnuté informace k článku o svém otci a bývalé spolužačce Mirce Ambrozové za společné vzpomínání na naše školní léta.

Mgr. Helena Ulčová

Sbormistr Ctiboru Antonín Dvořák

Poslední drobnička Karla Javůrka*

V CHUCHLI

První, třetí, pátý dostih,
více výher už jsem nestih,
není smůly jako smůly
ani výher navěky

* **Karel Javůrek** (1971 - 2018) - čilý pražský glosátor a mediální teoretik, občasný přispěvatel Iniciál a sváteční průvodce Čtenářského klubu KÁČKO Prahou prohrál své poslední steeplechase se zákeřnou chorobou 6. 11. 2018

Muřinoh gratuluje

jedenáctému vylosovanému
poutníkovi,
který úspěšně doputoval za
Krchomilkou.

Je jím **Tomáš Kunc z Brna**,
jemuž zasíláme knihu
Muřinoh a Krchomilka
s věnováním autora.

